

Op avontuur

Lezen kan heerlijk ontspannend zijn. Je kunt als je leest avonturen meemaken, die je in werkelijkheid nooit meemaakt. Je kunt overal op de wereld rondlopen, op plaatsen waar je in het echt nooit komt, omdat het te ver weg of te gevaarlijk is. In deze module maak je kennis met detectives en thrillers, met andere culturen en met boeken die zich afspelen in een oorlog. Het klinkt allemaal heel avontuurlijk! Veel plezier met lezen.

Wat ga je doen?

Je leest fragmenten uit spannende boeken. Je leest over avonturen en andere culturen. Door de fragmenten krijg je zin om zelf te gaan lezen en dat ga je ook doen.

Je leest drie boeken voor je fictiedossier.

Sommige stukjes uit boeken zul je leuker vinden dan andere. Waarom? Je geeft je mening over deze fragmenten en legt uit waarom je het ene fragment leuker vindt dan het andere.

Wat heb je nodig?

In deze module werk je met:

- verschillende soorten teksten;
- je fantasie;
- informatie over de verhaalsoorten;
- een woordenboek;
- de computer.

Wat leer je?

Je leert:

- hoe een schrijver een verhaal spannend maakt;
- verschillende kenmerken van verhaalsoorten;
- hoe een schrijver speelt met de tijd;
- hoe een schrijver personen beschrijft;
- hoe je je mening geeft over de teksten die je gelezen hebt.

1

Spanning en sensatie

Veel mensen lezen graag spannende boeken, over een moord, een ontvoering of een griezelig, nachtelijk avontuur. Soms wordt de dader opgespoord, soms is er een open einde, zodat je nog niet weet wat er nu precies aan de hand was. Maar spannend is het altijd! Vaak zo spannend, dat je het boek haast niet weg kunt leggen voor je het hebt uitgelezen. Hoe maakt een schrijver een verhaal zo spannend? Dat leer je op dit perron vol spanning en avontuur.

1

Opfrissen

Dit perron gaat over detectives en thrillers. Wat komt daarin voor?

Noteer in het begrippennet zo veel mogelijk woorden waar je aan denkt bij detectives en thrillers.

detectives en thrillers

2

Speuren

Lees de theorie **Detectives** en geef van de volgende beweringen aan of ze **waar** of **niet waar** zijn.

1	Een detectiveverhaal kan soms net een puzzel zijn.	waar / niet waar
2	In een detectiveverhaal speelt de politie altijd een rol.	waar / niet waar
3	In een detective wordt een misdrijf opgelost.	waar / niet waar
4	Degene die het misdrijf oplost, is soms de hoofdpersoon in het verhaal.	waar / niet waar
5	Degene die het misdrijf pleegt, is de hoofdpersoon in het verhaal.	waar / niet waar

Detectives

In een **detectiveverhaal**, of kortweg **detective**, wordt een misdaad opgelost. Mensen lezen graag detectives, omdat ze het leuk vinden om er tijdens het lezen achter te komen wie de misdaad gepleegd heeft. Dit zorgt voor spanning. De lezer is nieuwsgierig naar wie het gedaan heeft en wil weten of zijn eigen vermoeden klopt. Het verhaal is soms net een puzzel. De schrijver geeft de lezer steeds een paar stukjes van de oplossing. Aan het einde van het verhaal weet de lezer wie de dader is en waarom hij of zij het gedaan heeft.

Detectives van dezelfde schrijver hebben soms dezelfde hoofdpersoon. Deze hoofdpersoon kan degene zijn die de misdaad oplost, maar soms is de hoofdpersoon juist het slachtoffer van het misdrijf. Degene die de misdaad oplost is vaak een rechercheur bij de politie, een privédetective, een journalist of een jongere / kind. Een privédetective werkt niet bij de politie, maar doet wel speurwerk. Het is in ieder geval altijd iemand die slim is en (meestal) kan vechten. Als het een serie is met steeds dezelfde hoofdpersoon, dan leer je in ieder boek deze man of vrouw beter kennen.

3

Schrikken

Lees de theorie **Detectives** en het fragment **De aanval** en beantwoord de volgende vragen.

- 1 Wie is de hoofdpersoon in dit fragment?
.....
- 2 Is de hoofdpersoon degene die het misdrijf oplost of die het misdrijf pleegt?
.....
- 3 Wie is 'de boef' in dit fragment? Leg je antwoord uit.
.....
- 4 Wat is de misdaad die moet worden opgelost? .....
- 5 Welk geheimzinnig persoon komt zijdelings in dit fragment voor?
.....

4

Woordenschat

In het fragment **De aanval** staat een aantal lastige woorden. Geef van ieder woord de betekenis die past in de tekst. Gebruik zo nodig een woordenboek.

- 1 stokte .....
- 2 rossige .....
- 3 macabere .....
- 4 in bedwang houden .....
- 5 het lemmet .....
- 6 subtiele .....
- 7 oncomfortabel .....
- 8 de lawine .....
- 9 de coke .....
- 10 achteloos .....

De aanval

Tess opende de deur en stakte op de drempel. Binnen een paar seconden had ze zich omgedraaid, maar Joey was sneller. Hij greep haar rossige krullenbos beet en rukte haar achterwaarts de kamer in. Ze gilte: 'Ruben!' Ruben verroerde zich niet. Zijn enkels waren vastgebonden met touw dat via de stoelleuning verbonden was met zijn polsen. Hij kon zich met geen mogelijkheid bewegen. Bloed kroop langzaam als dikke rode pieren over zijn kin en droop toen op zijn witte spijkerbroek. Drup, stip, drup, stip, neuriede Errol, een macabere compositie, perfect als achtergrondmuziek.

'Ik kan niets doen,' kreunde Ruben.

'Maar ik wel!' schreeuwde Tess. Terwijl Joey haar armen greep en haar tegen zijn borst klemde om haar in bedwang te houden, stampte ze met het hakje van haar slipper op zijn voet.

Hij gaf een korte kreet, greep met een hand het mes achter zijn riem vandaan en drukte het lemmet tegen de keel van Tess.

'Wees geen waaghals want dan loopt het slecht met je af,' snauwde Joey.

'Val dood!' beet Tess hem toe.

'Nog lang niet. Eerst ga ik zorgen dat je lekker zit, net zoals je vriend hier, en dan praten we verder,' zei Joey met een fluwelen stem.

Errol grinnikte; wat een subtiele manier van uitdrukken hebben die Britten toch.

Als ze iemand de keel doorsnijden, zouden ze dan nog informeren of het niet te oncomfortabel is, het mes niet te bot?

Errol volgde hoe Joey een stoel naast die van Ruben plaatste en Tess er ruw op neerduwde.

'Zit stil,' zei Joey dreigend. Hij stak het mes weer achter zijn riem, liep achteruit naar de tafel en pakte op de tast een tweede stuk touw uit zijn rugzak, zonder Tess uit het oog te verliezen. Hij bond haar vast op dezelfde manier als Ruben - haar polsen en enkels met elkaar verbonden - zodat er geen beweging mogelijk was. Toen ze tegenwerkte, trok hij het touw zo hard aan dat ze kreunde: 'Au, mijn enkel.' Met een derde touw verbond hij de poten van de twee stoelen met elkaar.

Ondertussen liet Tess een lawine van vragen los op Ruben in het Nederlands: 'Hoe wist hij waar we waren? Wat moeten we nu? Wat zal hij gaan doen?'

Rubens antwoord was kort: 'Ik weet het niet.'

Nadat Joey de laatste knoop had vastgemaakt, zei hij: 'Kop dicht. Ik bepaal wie wat zegt.'

Hij ging tegenover Ruben en Tess staan. Hij keek ze een voor een polsend aan en vroeg: 'En nu gaan we praten: waar is de coke?'

Ruben en Tess wisselden blikken met elkaar. Het bleef stil.

Joey vervolgde: 'Wie van jullie gaat mijn vraag beantwoorden? Of zijn jullie er te dom voor, studieballen? Ik zou maar snel zijn want anders wordt het heel vervelend. Ik heb allerlei akelige methodes om jullie te laten praten, een rugzak vol narigheid heb ik bij me,' waarschuwde Joey en hij wees op het mes achter zijn riem.

Ruben lispelde: 'Ik heb het je al gezegd aan de telefoon, we hebben je coke niet! We hebben het niet gezien op de wc, we hebben het nooit gehad.'

'Als je de coke nooit gezien hebt, hoe weet je dan dat het op de wc verloren is? Hoe kan je dat weten als ik het je nooit verteld heb? Ik zei alleen dat we het kwijtgeraakt zijn in de dansclub,' reageerde Joey fel. Hij boog voorover naar Ruben, neemt zijn neus tussen een wijsvinger en middelvinger en zette druk.

Ruben kreunde en antwoordde: 'Ik zeg maar wat! Ik weet van niks!'

'Ik geloof je niet... geloof jij hem?' vroeg Joey met een blik op Tess. Hij liet achteloos de neus van Ruben los.

Uit: **Bluf** van Loes Hazelaar (2011)

5 Tess en Ruben

Lees het fragment **De aanval** en beantwoord de volgende vragen.

1 Waarom kan Ruben Tess niet helpen?

.....
.....

2 Wat doet Tess om zich te verdedigen?

.....
.....

3 Uit welk land komt Joey? Hoe weet je dat?

.....
.....

4 Verstaat Joey Nederlands? Hoe weet je dat?

.....
.....

5 Waar verspreekt Ruben zich?

.....
.....

6 Wat vind je van dit fragment? Zou je dit boek willen lezen? Waarom wel of niet?

.....
.....
.....

6 Telefoontjes

Lees de theorie **Detectives** en het fragment **Telefoon** en beantwoord de volgende vragen.

1 Wie is de hoofdpersoon in dit fragment?

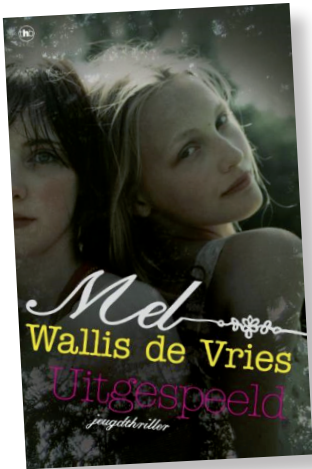
.....
.....

2 Wat is er met de hoofdpersoon aan de hand? Wat is haar probleem?

.....
.....

3 Wie proberen het probleem op te lossen?

.....

Telefoon

Als Tessa, de vriendin van Anna, plotseling verdwijnt, begint Anna iedereen te wantrouwen. Wie weet meer over Tessa's verdwijning? Wie bedriegt wie? Dan ontvangt ze anonieme telefoontjes en beseft ze dat ze gevaar loopt hetzelfde lot te ondergaan als Tessa.

Dit was niet het antwoord waarop Anna had gehoopt. 'Maar jullie moeten toch wel een idee hebben?' zei ze.

'Nee, jij dan wel?'

'Eh, nee, maar ik kan me niet voorstellen dat het iemand is die ik ken,' zei Anna koppig.

'Die stem was me anders echt wel bekend voorgekomen.'

'Wie weet. Het is niet zo moeilijk om een stem onherkenbaar te verdraaien. Maar we zullen er binnenkort wel achter gaan komen.'

'Denk je dat?'

Hugo keek haar aan. Er lag een verraste blik in zijn ogen. 'Ja, natuurlijk. Waarom vraag je dat?'

Anna aarzelde even, om vervolgens zacht te zeggen: 'Het is nu bijna twee maanden geleden dat Tessa is gestorven. Jullie weten nog steeds niet wie er bij haar was op die avond. Waarom zouden jullie er dit keer wel achter komen?'

Hugo kneepe zijn ogen samen en keek haar peinzend aan. 'Dit is niet helemaal eerlijk. We zijn al een heel eind gevorderd in het onderzoek naar Tessa's dood.' De blik in zijn ogen verzachtte. 'Je mist haar, nietwaar Anna?'

Ze knikte.

Hugo pakte haar hand beet. 'Het komt weer goed, echt.' Ze zwegen een tijdje.

'Heeft hij nog gebeld?' vroeg Anna.

Hugo gaf geen antwoord.

'Ja dus,' zei ze. Een tinteling van angst kroop langs haar nek. 'Wat heeft hij gezegd? En wat hebben jullie tegen hem gezegd?'

Stilte. Hugo maakte een onduidelijk geluid achter in zijn keel, dat van alles kon betekenen. Toen zei hij somber: 'Hij heeft een bericht op je voicemail ingesproken.'

'Hè? Waarom hebben jullie niet opgenomen?'

Hugo drukte zijn vingertoppen tegen elkaar en leunde achterover in zijn stoel. 'We willen hem zo lang mogelijk in de waan laten dat je zelf je telefoon nog hebt. Zo hebben we meer tijd om uit te vinden waar hij vandaan belt.'

'Ja maar, misschien bedenkt hij zich wel als hij door heeft dat de politie achter hem aan zit. Zou dat niet kunnen?' vroeg ze hoopvol.

'Nee, dat denk ik niet, Anna. We hebben het hier niet over een hobbyist die vrouwen telefonisch lastigvalt. We hebben het hier over een moordenaar. Het was een nogal... onaangenaam bericht dat hij heeft ingesproken. Hij heeft exact omschreven welke kleren Tessa de avond van haar dood droeg. Hij kon zelfs vertellen wat de kleur van het elastiekje in haar haar was. Het spijt me, ik begrijp hoe afschuwelijk dit allemaal voor je moet zijn.'

Anna bleef stil zitten en probeerde niet na te denken. Ze hoopte dat Hugo iets zou zeggen wat de spanning zou wegnemen. Maar hij zweeg.

Het werd een vreemde, verbrokkelde dag. Politie mensen liepen in en uit. Ze stampten met verregende jassen en natte schoenen door het huis, praatten op een gedempte toon met Hugo, en vertrokken weer net zo abrupt als ze waren binnengekomen.

De blik in hun ogen leek even te veranderen als ze haar in het huis tegenkwamen. Anna dacht een flits van medelijden te zien, voordat hun ogen weer uitdrukkingloos wegdraaiden. Het leek wel alsof ze ervan schrokken dat hun werk en mogelijke toekomstige slachtoffer een gezicht kreeg.

Uit: **Uitgespeeld** van Mel Wallis de Vries (2005)

7 Bedreigingen

Lees het fragment **Telefoon** en beantwoord de volgende vragen.

- 1 Waarom denkt Anna dat de beller niet iemand is die ze kent?
.....
.....
- 2 Waarom denkt Anna dat ze er niet zo snel achter zullen komen wie de beller is?
.....
.....
.....
- 3 Waarom heeft de politie Anna's telefoon niet opgenomen toen er gebeld werd?
.....
.....
- 4 Wat stond er in het bericht dat de beller op de voicemail had ingesproken?
.....
.....
.....
- 5 Waarom heeft de politie de telefoon van Anna?
.....
.....
- 6 Wat vind je van dit fragment? Wil je het boek lezen? Waarom wel of niet?
.....
.....
.....

8 Spannend!

Lees de theorie **Thrillers** en geef van de volgende beweringen aan of ze **waar** of **niet waar** zijn.

1	Bij een thriller draait het om de spanning.	waar / niet waar
2	Een thriller is altijd echt gebeurd.	waar / niet waar
3	Een thriller is altijd een boek.	waar / niet waar
4	In een thriller maakt de schrijver de personen zo echt mogelijk.	waar / niet waar
5	In een thriller zijn de gebeurtenissen zo echt mogelijk beschreven.	waar / niet waar

Thrillers

Een **thriller** is een spannend verhaal. Het kan om een boek gaan, maar ook om een film. Meestal is er een misdrijf in het spel en een gewone burger probeert de dader te stoppen. Een thriller is geen detective. Een goede detective is een verhaal waarin op een leuke, spannende of slimme manier een misdrijf wordt opgelost. Aan het einde weet je wie de dader is.

Bij een thriller gaat het puur om de spanning. Het kan om een moord gaan, om een ontvoering of om spionage. Het gaat erom dat het verhaal je 'pakt'. Het verhaal is soms vergezocht. De schrijver moet door zijn manier van schrijven de lezer toch in het verhaal betrekken. Dit doet hij op allerlei manieren. Hij maakt de personages zo levend mogelijk en beschrijft alle gebeurtenissen zo leuk en levensecht mogelijk. Soms heeft een thriller bovennatuurlijke kenmerken. Bovennatuurlijke of paranormale kenmerken zijn dingen die niet logisch te verklaren zijn, zoals geesten en spoken. Dat is slim van de schrijver, want veel mensen vinden dat eng.

9

Anouk en Ramona

Lees de theorie **Thrillers** en het fragment **Vluchten** en beantwoord de volgende vragen.

- 1 Noem drie woorden of woordgroepen die dit fragment spannend maken.
.....
- 2 Welke namen worden in dit fragment genoemd?
.....
- 3 Wat maakt dit boek spannend? Je vraagt je af ...
Kies uit: **of ze wel kunnen ontsnappen. - of ze wel genoeg te eten hebben. - of ze wel goed met elkaar kunnen opschieten.**
.....

10

Samen op de vlucht

Lees het fragment **Vluchten** en beantwoord de volgende vragen.

- 1 Wie mist Anouk?
.....
- 2 Wat vertelt Anouk over haar 'thuis'?
.....
- 3 Waarom kunnen ze niet als groep vluchten?
.....
.....
- 4 Wat vindt Ramona puur verraad?
.....
.....
- 5 Waarom denkt Ramona dat het moeilijk is om het dorp terug te vinden?
.....
.....
- 6 Hebben ze een vlucht al voorbereid? Hoe weet je dat?
.....
.....
- 7 Wat vind je van dit fragment? Wil je het boek lezen? Waarom wel of niet?
.....
.....
.....

Vluchten

Anouk en vier studiegenoten gaan op stage naar een Filipijns eiland. Het lijkt een heerlijke vakantie, maar dan worden ze ontvoerd door meedogenloze mensenhandelaren. Kunnen ze ooit weer terugkeren naar Nederland?

‘Ben je nog op?’ Ramona ging naast Anouk op de veranda zitten en staarde het donker in.

‘Ik kon niet slapen en als het wel lukt, heb ik telkens van die verschrikkelijke nachtmerries. Ik mis mijn ouders,’ fluisterde ze terug.

Ramona zuchtte. ‘Vanaf de eerste dag dat we hier zijn aangekomen slaap ik slecht. Ik mis zelfs de irritante dingen: het gezeur van mijn ouders, het getreiter van mijn broers, de verpieterde aardappeltjes van mijn ma. Maar ook het huis, mijn slaapkamer en mijn computer...’

Ze sloeg haar armen om haar benen en legde haar hoofd op haar knieën. Ze hoorde in de verte het water tegen de oevers klotsen.

‘Heb jij broers en zussen?’

‘Ik ben enig kind,’ antwoordde Anouk met een nepglimlach. ‘Wij wonen op een boerderij. Heel idyllisch met schapen en kippen en een boomgaard.’

‘Denk je dat we ooit nog thuiskomen?’

‘Dat ligt eraan.’ Anouk zag kans om haar plan te lanceren en spitste haar oren om er zeker van te zijn dat de anderen nog sliepen. ‘Niet als we het oude plan aanhouden.’

‘Heb jij een beter idee? Waarom heb je dat ons niet eerder verteld?’

‘Omdat niet iedereen blij wordt van mijn plan.’ Anouk begon nog zachter te praten.

‘Als groep kunnen we niet vluchten. Wees nou eerlijk ... Denk je dat we ver komen met Heidi en Liz? Ze houden de boel op. Heidi met haar slechte conditie en Liz met haar gebroken arm. Jij en ik, wij maken de meeste kans om het vaste land te bereiken.’

Geschokt deinsde Ramona opzij. ‘Wil je ze hier achterlaten?’

‘Denk je dat ik het leuk vind? We kunnen niet anders.’

‘Ik snap niet dat je het zelfs maar voor durft te stellen. Het is puur verraad!’ siste Ramona kwaad.

‘Je snapt het niet. We laten ze niet in de steek. Dit wordt juist hun redding. We zijn sneller zonder hen. Zodra we in de bewoonde wereld aankomen, kunnen we een reddingsactie op gang brengen. Dan gaan we terug met een gewapend leger en politie.’

‘En wat als we dit dorp niet terug kunnen vinden? De rivier is kilometerslang en heeft tientallen zijtakken en inhammen. Dan zijn Liz en Heidi verloren. Wie weet wat ze hen aandoen.’

‘Als niemand van het bestaan van dit dorp afwist, dan hadden deze mensen ook geen naam gehad en dan had John ook geen handel met ze kunnen drijven. Zodra wij vertellen dat we gevangen hebben gezeten bij de Fugao’s, is dit dorp binnen een uur gevonden.’

Ramona harkte rusteloos met haar handen door haar haar. Ze begon te twifelen.

‘We kunnen desnoods morgen al vluchten,’ deed Anouk er nog een schepje bovenop.

‘Als we dat ’s nachts doen dan hebben we een voorsprong van een paar uur. We hebben al een overlevingskit voor twee personen bijeengesprokkeld. Aan een kano hebben we genoeg. We weten waar ze liggen.’

‘Ik heb wat moeite met het idee dat we niet met z’n allen gaan. Je wilt ze ook niets vertellen? Je wilt als een dief in de nacht vertrekken?’

‘Ja, dat lijkt me beter. Liz gaat echt niet toegeven dat ze niet kan klimmen met die arm. Het zorgt alleen maar voor discussies en ruzies.’

‘Ik weet het niet. Ik denk erover na.’

‘Doe dat dan zo snel mogelijk. We mogen geen tijd meer verliezen. En het blijft onder ons.’

‘Ja.’ Ramona drukte zich omhoog, knikte wat ongemakkelijk en verdween in de hut.

Uit: **Vermist** van Helen Vreeswijk (2016)